

Nato je tov. Račić poročal o Učiteljskem razsodišču. Prebral je vse tozadevne članke, ki jih je priobčil Tovariš, utemeljil potrebo ustanovitve razsodišč in stavil sledeči predlog: Odbor za ustanovitev učiteljskih razsodišč izdelal poslovnik razsodišč. Poslovnik je potem doposlal vsem učiteljskim društvom, ki bodo na to stavila izpreminjvalne predloge. Sprejeto.

Ker je Tovariš namignil o nekem nesoglasju med Belokranjskim učiteljskim, zaprosil predsednik, da isti, katerim je zadeva znana, to pojasni. Tovariš Račić omeni, da je bil na zadnjem našem zborovanju govor o zanikernosti nekaterih krajnih šolskih svetov. Učiteljstvo je poverilo njega, da zbere tozadevni material in stori potrebno, da se razmere zboljšajo. Zbral je ogromen material in začel prijemati okrajni šolski svet kot vrhovno oblast in s tem posredno tudi okrajnega glavarja Sima-Galla. Je pa nekdo med nami, ki je v nasprotnem smislu pisal Tovarišu — istega pozivljam, da tu javno nastopi. Ker se nikdo ne oglasi, pojasni predsednik, da je glavar Sima-Gall resnično v niarsičem naklonjen učiteljstvu. Po daljši debati, ki se je nato razvila, izjavi tovarišica Završanova: „Iz vse debate je razvidno, da se vsi strinjamo z mnenjem, ki ga zastopa tov. Račić, zato ma izražamo popolno zaupanje. Predlagam, da se vse to sporoči Tovarišu, ter da je tov. Račić dosegel svoj cilj in da med belokranjskim učiteljskim ne obstojajo nobene struje.“ Sprejeto.

Dalje se soglasno sprejme: 1. Zaveza ponovno zaprosi za učiteljstvo znižane cene po železnici.

2. Belokranjsko učiteljsko društvo zboruj redno vsak mesec — v maju na dan sv. Jurja.

Sklepno omeni predsednik zasluge Zaveze za izboljšanje izboljšanja našega materialnega stanja, priporoča zbiranje in prispevanje za „Rezervni sklad“ in predlaga: „Zavezi in njenim voditeljem izrekamo člani Belokranjskega učiteljskega društva polno priznanje in zahvalo. Z navdušenjem sprejeto. K — — —“

+ Slovensko učiteljsko društvo kočevskega okraja je imelo drugo zborovanje v tem letu 15. maja v Loškem potoku.

Kljub žugajočemu Jupitru pluviju se nas je zbralo v tem prijaznem planinskem kraju 35 članov. Za naše društvo, ki je še pred par leti imelo le okoli 30 članov, izvanredno število! Manjkali so samo taki, ki so na raznih dopustih, ali so iz opravičljivih vzrokov ostali doma. Javno pohvalo zasluži zlasti tovariš J. Ferluga iz Škrilja, ki je moral poleg vožnje po železnici napraviti še nad 40 km dolgo pešpot. Kraška grča in zavednost!

Predsednik tov. Štefančič je v pozdravnem nagovoru to izrecno omenjal. Vsa čast tudi nekaterim drugim (Turjak, Kočevje, Dol. vas) ne veliko bližje nastavljenim tovarišem in tovarišicam. V nadaljnjem govoru povdarja in na podlagi števil dokazuje, da smo materialno na slabšem kot pred vojno, da je torej popolnoma utemeljeno, da se je vodstvo „Zaveze“ pridružilo znanemu sklepu uradniškega strokovnega društva glede revizije plač in novih tozadevnih zahtev. Vendar bi bilo umestneje, da država poskrbi za pocenjenje živil in oblačil in da bi potem ne imeli ugovora proti event. znižanju draginskih doklad. Nadalje z izrednim zadoščanjem konstatuje, da je učiteljstvu izpolnjena dolgovletna programna točka: javna kvalifikacija. Ni sicer povsem po našem okusu, vendar je storjen velik korak naprej. Navede slučaj, kako je bil nek učitelj — vsem navzočim osebno znan — pred 22 leti v tem oziru bitko razočaran. Dež. šol. nadzornik je bil njegove učne uspehe označil za pohvalne, a pri prestavi na lastno prošnjo istega leta so bili od okr. šol. sveta vpisani v kompetentno tabelo kot „manj zadovoljivi“!! Takih in enakih doživljajev v mladi sobojevniki torej ne boste imeli. Sploh greste lepši bodočnosti nasproti. Zato pa: nulla dies — sine linea! Vsak dan moraš nekaj storiti za nadaljno svojo izobrazbo. Pomni pesnikov izrek: Ne stol možu, mož stolu da sijaj!

Pri II. točki dnevnega reda nam je tovariš Mir. Trost podal temeljit živopis znamenitega lirika Lermontova ter koncem zanimivega poročila primerjal nekatere pesmi s slično vsebino nekaterih pesmi Prešerna, Gregorčiča, Jenkota.

Hvala ti, vrli tovariš, ki si po srečni vrnitvi iz ruskega ujetništva že vdrugič nastopil kot prostovoljni poročevalec — katero dejstvo je, žal, redka izjema med nami in gotovo tudi med drugimi učiteljskimi društvi. Tovariš(ice), ne samo prav, tudi dolžnost napram društvu se moramo zavedati. Torej: vivat sekvens!

Pri III. točki navede tovariš Štefančič — kot zastopnik učiteljstva v

okr. šol. svetu — načela, ki so ga vodila pri postopanju in glasovanju v tej važni šolski korporaciji. Glavno mu je bilo: biti zagovornik v vsakem slučaju. Pri dokazanih pregreških glasovati za najmilejšo kazen — ako je oprostitev neizvedljiva. Našeste nekaj podrobnih slučajev glede premaknitve v višji plačilni razred, petletnic, disciplinarnih slučajev (seve ne da bi imenoval osebe ali kraj), nadzorovanja otrok pri nedeljskih mašah, preustrojitve šolstva v okraju po državnem preobratu i. t. d.

Glede ovadb omeni, da so skoro vse izšle iz kraja, kjer ima Slom. zveza svojo glavno oporo in izvor. Če je učiteljica le parkrat prijazno občevala s kakim častnikom. že je visel Damoklejev meč nad njo. Mladino pohujšuje, proč z njo!

Ker je moral gristi trdi kruh opozicije, ni vedno dosegel tega, kar bi bilo v interesu naprednega učiteljstva. Iz proračuna okr. učit. knjižnice za l. 1919 je bilo črtano naše stanovsko glasilo, češ, da politični (?) listi ne spadajo v knjižnice. Zastopnik učiteljstva ima mnogokrat težavno stališče. Tuintam pride v nemilost pri svojih predstojnikih — kar dokaže s konkretnimi slučajmi.

„Stori prav in ne boj se nikogar“ mu je bilo vodilno geslo.

Poročilo se po kratki debati vzame na znanje. Izvolitev novih kandidatov kakor tudi volitev novega odbora se preloži na prihodnje zborovanje. To pa zagtega delj, ker še ni dospel odgovor od „Lehrervereina“ v okraju, ki je izrekel željo, da hoče postati član „Zaveze“. V ta namen pa se mora razdružiti ter spojiti z nami v eno društvo.

Za delegata v Celje se izvolita Ana Šiška (Ribnica) in Mih. Vrbič (Sodražica), namestnikoma pa Iva Lovšinova (Ribnica) in J. Jaklič (Dolenja vas). Društvenim zastopnikom za skupščino v Beogradu se nominira ravnatelj Ant. Mervič. Za potne stroške prispeva vsak član 30 K. Neprisotni člani naj store to naknadno.

Ko predsednik se prečita precej odklonilni odgovor podružnice Slom. zveze na naše povabilo v skupno združenje in se sklene, da nove inicijative v to svrhu ne da več naše društvo in ko se po lepih besedah tovariša Merviča zakliče našime najboljšima pedagogoma, umrlima v zadnjih 5 mesecih, trikratna „slava“, se zborovanje zaključi s približno temi besedami: Hvala vam vsem na obilni udeležbi in pozornosti in živeli zlasti vi nadebudni, mladi tovariši in tovarišice, ki ste število naših članov tekem 8 mesecev dvignili od 36 na 55 in ki s svojim prepričanjem in svojo zavednostjo še vedno večate naše število in v tem tudi samozavest nas starejših članov! Na veselo svidenje v juniju ali začetkom julija na klasičnih tleh — v Vel. Laščah!

+ Učiteljsko društvo litijškega okraja je imelo svoj občni zbor dne 12. maja t. l. v Toplicah pri Zagorju ob Savi. Predsednik otvori zborovanje s prav toplim pozdravom na udeležnike, omenja mimogrede sedanjo izredno draginjo in naredbo popolnega izenačenja učiteljstva z državnim uradništvom v Nemški Avstriji, ki je stopila v veljavo s 1. majem 1920. Dalje bodri vse člane k vztrajnemu delu na kulturnem polju in k naši stanovski enotni organizaciji — Uniji. Nato poda besedo tovarišu B. Andoljšku o temi: „Germanizacija v srednjem veku in nje zalostne posledice za Slovenstvo“, katero je prav skrbno sestavil in nam podal kaj zanimivo, v kronološkem razvoju z zgodovinskimi fakti podprto sliko o bivanju, razvoju in zatiranju Slovencev, oziroma Slovanov, ki so bivali v poedinih nemških pokrajinah. Temu predavanju sledi ono tovariša V. Lilijs: „Iz mojega ujetništva na Francoskem“, ki je bilo z ozirom na mnogovrstne doživljaje tudi povsem zanimivo. Odbor ostane na splošno željo udeležencev dosedanji. Ker je tovarišica I. Dolnarjeva kot blagajničarka na bolezenskem dopustu, se izvoli za njeno namestnico tovarišica Kalinova iz Litije. Pri slučajnostih se poudarja, da s članarino ne smemo iti več navzgor! Delegatom za Zavezino zborovanje se javita tovariša: Levstik Janko in Pelko Matija; namestnikom pa tovariš V. Lilijs in ga. Mimi Levstikova. Prihodnje zborovanje se vrši v Ljubljani dne 19. junija 1920. Dnevni red, čas in prostor se še pravočasno naznani. P.

+ Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje v četrtek dne 10. junija t. l. ob 10. uri dopoldne na Slatini po sledečem vzporedu:

1. Zapisnik.
2. Dopisi.
3. „Začetek šolskega leta o veliki noči ali v jeseni“ — razgovor.
4. Učiteljski kongres 18. julija v Beogradu.
5. Slučajnosti.

Tomo Kurbus, t. č. predsednik.

+ Belokranjsko učiteljsko društvo bode zborovalo dne 27. maja t. l. ob 13. uri v Metliki. Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika.
2. „Duhovščina in učiteljstvo“, poročila tovarišica Mara Tavčarjeva.
3. „Jugoslovanska ornamentika“, poročila tov. Božo Račić.
4. Volitev delegatov za Zavezino zborovanje v Celju.
5. Udeležba Belokranjskega učiteljskega društva na kongresu v Beogradu.
6. Raznoterosti.

Odbor.

+ Učiteljsko društvo za cerkniški in loški sodni okraj je zborovalo 6. maja v Grahovem. Predsednik in okrajni šolski nadzornik tov. Miloš Kabaj je predaval o temi: „Duh demokratizma pri pouku in odgoji v šoli“ kot nadaljevanje zadnjic vršečega se predavanja. Za podane nasvete izkušenega šolnika je učiteljstvo prav hvaležno. Na Zavezino delegacijsko zborovanje v Celje gre predsednik osebno, svojim namestnikom določi tov. Adolfa Harmela, učitelja-voditelja v Cerknici. Za delegatino je bila izvoljena tov. Irma Remžgarjeva za namestnico tov. Marica Modičeva, obe učiteljici v Cerknici. — Za učit. kongres v Beogradu se prostovoljno javi tovariš Mirče Kosin, nadučitelj v Igavasi. — Sklenilo se je prirediti 26. junija 1920. v Cerknici učit. konferenco. Določilo se je dnevni red in poročevalce. — Ko se je ožigosala še neka interna društvena zadeva, je predsednik zaključil zborovanje.

Josip Kobal, t. č. tajnik.

+ Radovljiško okrajno učiteljsko društvo je zborovalo 12. t. m. v Bohinjski Bistrici. Tovariš predsednik pozdravi zborovalce in posebno omeni novi članici vrtnarici gdčni. Staral in Ferjan. Tov. Baraga prednaša nato svoj referat: Računstvo in ljudski šoli. Referat je globoko in na dolgo zasnovan, zato predavatelj ni mogel predelati cele tvarine, temveč samo za 1. šolsko leto. Za druga šolska leta hoče nadaljevati na prihodnjih zborovanjih. Po srečno zasnovanem uvodu, kjer se dotika sedaj vladajočih metodiških principov v naši domovini, malo pedagoške zgodovine, malo formalnih stopenj, preide na početni pouk v 1. šolskem letu. Mnogi, posebno mlajši, smo mnogo čuli novega, zato z zanimanjem pričakujemo nadaljevanja. — Nato je podal tajnik svoje poročilo o društvenem delovanju od zadnjega zborovanja. Konstatira, da je vključil agitacijo o neke strani odstopila samo ena članica, ki se je vrnila menda zopet tja, odkoder je prišla. Vsa čast pa mlajšim, ki se niso dali speljati na limanice, temveč so spoznali, pri katerih najiščejo zavednosti. Blagajničarka se je pritoževala čez zamudnike, od katerih so nekateri na dolgu še od lanskega leta. Tovarišice in tovariši! Olajšajte gdčni. Jegličevi delo ter plačajte zaostalo in še vsaj za pol leta naprej! Za delegata v Celje pošlje društvo tovariša Weita in tovarišico go. Baebler (namestnika tovariš Semerl in tovarišica Ruža Majcen), v Beogradu pa tovarišico Josipino Javornik in tovariša Hudeta. Med slučajnostmi se je sklenila in rešila tudi ena osebna zadeva. Predlogov tovariša Šege se vsled njegove odsotnosti ni moglo obravnavati. Zborovanja se je udeležilo 39 članov, čeprav je Bohinjska Bistrica na skrajnem koncu okraja in zveza tja manj kot ugodna. Zborovanje se je vršilo na vse lepo in prijetno, a tudi zabavno. Z izvrstnim kosilom smo bili presenečeni, za kar gre hvala tovarišici Ruži Majcnovi in hotelirju Alfonzu Mencingerju. Tovarišici Ruži Majcnovi smo še hvaležni, ker nam je izposlovala električno železnico, s katero smo se peljali skozi ob jezeru do Zlatoroga in po kratkem počitku zopet nazaj, da smo mogli vsestransko občudovati divno panoramo našega Bohinja. Vreme je bilo krasno in čas je le prehitro potekal, da smo se morali ločiti od lepega kraja in dobrih tovarišic in tovarišev tamonjne okolice. Pri prvi priliki se zopet vrnemo. Tajnik Hude.

+ Okrajno učiteljsko društvo v Borovljah zboruje v četrtek dne 20. maja 1920 v meščanski šoli v Borovljah ob 10. dop.

- Dnevni red:
1. Poročilo vodstva.
 2. Učiteljstvo in propagandno delo v plebiscitnem ozemlju: poročila tov. Mahkota.
 3. Zgodovinske črtice v Koroški: poročila tov. Kovač.
 4. Predlogi in nasveti.

Zaradi važnosti dnevnega reda pričakujemo polnoštevilne udeležbe.

Odbor.

+ Šaleško učiteljsko društvo zboruje v četrtek, 27. t. m., v Velenju in sicer ob 15. uri na kolodvorski restavraciji. Vážen dnevni red! Med drugim volitev delegata za Beograd in za zadnje Zavezino zborovanje v Celju. Pričakujemo, da ne izostane noben član, oziroma članica. Izlet na Oljko se preloži na junij!

Kronika.

= Čehi na Dunaju. V avstrijski narodni skupščini je češki poslanec Dvofak izvajal: Češki otroci na Dunaju so doslej brez šol. Dunaj meni, da more imeti v tem vprašanju vse svet za norca. Dejstvo, da so Čehi pri volitvah v avstrijsko narodno skuščino dobili 65.000 glasov, dokazuje, da žive na Dunaju češki otroci. Češka manjšina zahteva svoja prava, in sicer ista prava, kakor Nemci za svoje otroke, namreč pouk v materinščini. Na to interpelacijo posl. Dvofaka je odgovoril držav. podtajnik Glöckel, da bo vlada v priznanju visokega kulturnega pomena češkega naroda izpolnila češke zahteve, v kolikor jih bo mogla spraviti v sklad z nemškimi značajem dunajskega mesta.

Iz Jugoslavije.

— Sklepi upravnega odbora Zaveze o tekočih stanovskih zadevah. V poročilu o seji upravnega odbora Zaveze se je vrnila pri točki „Nove šol. knjige“ (glej Uč. Tov. z dne 29. aprila št. 171) prav ne-ljuba pomena. Tam n. pr. stoji sledeče: „Tov. P. Flere konstatira, da stoji 2. in 3. stopnja Šolskega lista mnogo višje nego 1. stopnja, zato je v splošnem Šolski list tudi mnogo boljši, kakor so dosedanje čitanke.“ Resnici na ljubo moramo to trditve popraviti, ker ni tov. Flere nikdar kaj takega trdil; prvič že zato ne, ker je to logična nesmisel, da bi bil Š. l. zato mnogo boljši od čitank, ker sta 2. in 3. stopnja mnogo boljša od 1. stopnje, drugič pa tudi zato ne, ker priznava ravno tov. Flere, da ni otroške duše pogodila ne 2. ne 3. stopnja tako kot jo je pogodil tov. Černež s svojo 1. stopnjo. Pač pa je tov. Flere dejal na seji upravnega odbora to, da vpliva na čitatelja, ki čita 1. stopnjo Šol. lista od početka do konca, bolj neugodno enotni, le Černežev štil, kar pa je zopet opravičljivo že iz tega enostavnega vzroka, da je čakal Černež prispevkov od učiteljstva, a je moral, ker jih ni pričakal, sestiti in pisati knjigo sam. — Vil. Rus, poročevalec.

— „Jugoslavija“ priobčuje v svoji nedeljski t. j. 117. številki toplo pisan članek o naši „Tvornici učil“, katere ustanovni občni zbor se vrši na binokostni tork, 25. t. m. v Ljubljani. Članek želi, da bi se na ustanovnem občnem zboru § 3. zadržanih pravil spremenil v toliko, da bi bil dostop k zadrugi omogočen ne-le učiteljstvu, temveč vsakomur, ki se zanima za prevažno zadevo ter sklepa: „Vsekakor pa želimo novi zadrugi, da bi se razvijala krepko, da bi v polni meri dosegla svoj lepi namen, obenem pa konstatiramo, da naše zavedno slov. učiteljstvo vrlo deluje za mladino, šolo in narod. Dokler bo imel naš narod tako iniciativno, delavno in požrtvovalno učiteljstvo, bo naša bodočnost dobra.“

— Odborova seja Društva za zgradbo učiteljskega konvikta se vrši na binokostni tork dne 25. maja ob 2. uri popoldne in ne ob 10. uri predpoldne kakor je bilo pomotoma javljeno v zadnji številki „Učit. Tovariša“.

— Opozorjamo na poročilo „Belokranjskega učiteljskega društva“ v današnji številki „Tov.“ in na društveni sklep radi stališča društva o svoječasnih člankih v „Tov.“ glede belokranjskega šolstva.

— Posestil je v soboto dne 15. t. m. naše uredništvo in strokovno tajništvo referent v ministrstvu prosvete v Beogradu gr. Milan Rajčić o priliki svojega uradnega informativnega potovanja in ogledovanja šolstva po Sloveniji.

— Višji šolski svet. Prihodnja seja višjega šolskega sveta bo v četrtek, dne 27. t. m. z začetkom ob osmih.

— Za župana v Zagorju je izvoljen tamkajšnji nadučitelj, tovariš Janko Levstik.

— Konec šolskega leta na srednjih šolah. Po naredbi ministrstva prosvete se končajo predavanja na srednjih šolah dne 19. junija, 28. junija se razdele dijakom spričevala in prično se velike počitnice.

— Umrl je dne 13. t. m. v Mostah pri Ljubljani tov. Jožef Koren, bivši mnogoletni šol. voditelj na Proseku pri Trstu. Rojen je bil pokojnik v Steverjanu pri Gorici ter bival kot upokojenec do izbruha italijanske vojne v Gorici, od koder ga je pregnala vojna vihra v Ljubljano. Dosegel je starost 72 let. Bodi blagemu tovarišu ohranjen med učiteljstvom blag spomin!

— Zvišane poštno pristojbine. Z dnem 16. t. m. so se zdatno zvišale vse poštno pristojbine v naši kraljevini. Opozorjamo na ta nova določila, ki jih priobčujemo na zadnji strani današnjega lista, vse članstvo naše Zaveze.

— Na državnem zavodu za gluhome v Ljubljani je s prihodnjim šolskim letom namestiti dva učitelja, ki naj se izobrazita za pouk in vzgojo gluhome